

den, der har faaet det, er besjalet af Broderkærlighedens Aand og Sind, og vi have da her en Aand, hos hvem det Slags Udelstab viser sig; det er det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Holftein-Ledreborg). Han kommer oppe fra Udelspidsen, og naar blot Andre i lignende Stilling vilde gaa i hans Fodspor, saa kunde vi være glade over, at der var Udelsmænd i Samfundet. Jeg tror nu fuldt og fast, at vi komme Alle ens fra Skaberens Haand og af eet Slags Materiale (Munterhed). Ja, det kan gjerne være, at jeg kommer lidt forfæret med mine Udtalelser; men de Herrer forstaa jo nok, at jeg mener, at ligesaa lidt som Kongesønnen kommer til Verden med en Purpurkaabe paa, lige saa lidt kommer Arbeideren til Verden med en Skovl, Spade eller Pleil i Haanden. — Ja, da der nu er talt saa Meget om Sagen, skal jeg kun gjøre et Par Henstillinger. Jeg vil saaledes først henstille, om vi ikke kunde danne en ny Indtægtspost for disse Understøttelseskasfer. Jeg har jo nok hørt, at paa flere Steder tager Sogneraadet ikke nogen Afgift af den tjenende Klasse, medens der er andre Steder, og det gjælder saaledes i min Egn, hvor der tages en saadan Afgift. Nu har jeg talt med et andet Medlem om Sagen, og han sagde: Lad den tjenende Klasse være fri for at betale den Slags Afgifter, og lader os hellere virke hen til, at de kunne gjøre Indskud i Alverdomsforløbskasfer. Dette fandt jeg ogsaa kunde være rigtigt, og jeg vil derfor henstille, om ikke de Folk af den tjenende Klasse, der gjøre den Slags Indskud, kunne blive fri for Stat til Kommunen. Det vilde være ligesom at anspore dem til at blive Medlemmer af den Slags Kasser, hvorved disse vilde blive styrkede en Del. Forresten kunde jeg ogsaa være med til at bestemme, at hele den tjenende Klasse skulde gjøre Indskud i saadanne Understøttelseskasfer. — Jeg skal endnu gjøre en Bemærkning overfor den ærede Ordfører, der udtalte, at dette Lovforslag staar midt imellem den fri Konkurrence og det tvungne System. Han henpegede til forskellige Projekter, som vare fremkomne i Retning af at løse Arbejderspørgsmaalet, og han sagde da, at det Projekt, der var kommet fra Skolelærer Christoffersen i Narsø var det eneste, der sluttede sig til Forslaget uden dog at være ganske det Samme som dette. Dertil kan jeg ogsaa sige Ja; det er ikke ganske det Samme; men jeg kan give den Dplysning, at efter min fulde Overbevisning er det den samme Grundtanke, som gaar igjennem Skolelærer Christoffersens Projekt. Og lige som den ærede Ordfører og jeg kunde være med til at tage mod saadanne Forandringer af dette Lovforslag, saa at vi kunne naae til at faae et heldigt Resultat deraf — naturligvis saadanne Forandringer, som ikke omstyrte Grundprincippet, Grundtanken deri — saaledes veed jeg ogsaa paa det Bestemteste, at Hr. Skolelærer Christoffersen er tilfreds med Grundtanken i dette Lovforslag;

og saa han vilde være tilfreds med, at man gjorde Forandringer, naar kun Grundprincippet beholdtes. Endnu skal jeg tilføje, at det er heldigt, at en stor Del af Rigsdagen billiger Grundtanken deri, da der saa er Sandsynlighed for, at Lovforslaget vil blive vedtaget med Majoritet. Navnlig gleder det mig ogsaa, at Gaardmandstanden, som ogsaa er repræsenteret her i Rigsdagen, for største Delen er villig til at stemme derfor. Dette tjener til at tilveiebringe i hele Samfundet et Sammenhold, som giver os Styrke og Kraft til at gaa mulige Træer i Møde. Jeg skal slutte med paa egne og Standsfællers Begne paa det Værneste at anbefale Lovforslaget.

Th. Kruse: Det er ikke meget tiltalende i Dieblisset at tage Ordet, og jeg skulde ogsaa have frafaldet det, naar jeg havde været klar paa den ærede Ministers Stilling til dette Lovforslag. Den ærede Minister udtalte sig forleden Dag om Sammenhængen mellem § 30 og § 84 i Grundloven, saaledes som ogsaa flere ærede Medlemmer i Dag have gjort, nemlig at det var det Samme, der omhandles i § 84 og i § 30. Nu vil jeg tillade mig at bede den ærede Minister faavel som det ærede Thing tænke sig § 84 ube af Grundloven, og saa vil jeg spørge, om man da alligevel vilde have fundet saadanne Undtagelsestilfælde, som Ministeren har paapeget, som tilstedelige lige overfor Grundloven. Jeg tror, at, saanart man tager § 84 bort, blive alle Undtagelsestilfælde absolut utilstedelige, og det, der altsaa gjør dem tilstedelige, er § 84. Der siges i § 30, at, hvem der nyder eller har nydt af Fattigvæsenet Understøttelse, som ikke enten er eftergivet eller tilbagebetalt, han mister sin Valgret. Ikke desto mindre har man dog gjort en Undtagelse — og jeg tror med god Grund, netop fordi § 84 ender saaledes, som den ender — idet det nemlig der hedder: „dog mod at underkaste sig de Forpligtelser, som Lovene derom paabyde“. Jeg tror nemlig, at Grundlovs-mændene — om jeg maa bruge dette Udtryk — have haadt det Fremsyn, som en lovgivende Forsamlings Medlemmer altid bør have, nemlig at forudsæ, at der kommer Lidet, da Udviklingen med Nødvendighed medfører, at andre Forhold gjøre andre Bestemmelser fornødne, og at denne Forudsæenhet netop har bragt dem til at affatte § 84 saaledes, som den er affattet. Jeg har i Dag med Tilfredsstillelse hørt, at den ærede Indenrigsminister har forklaret sig derhen, at det dog ikke ganske er det Samme, der omhandles i de nævnte to Paragrafer, idet Undtagelsestilfælde efter hans Opfattelse ere tilstedelige ifølge Grundloven. Paa denne Maade kan jeg forklare, at den ærede Minister kunde give Loven af 12te Marts 1864 sit Bisfald; thi det er utvivlsomt, at, hvis § 84 ikke stod i Grundloven, saa vilde Loven af 12te Marts 1864 være i fuldstændig Mod-